

Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de vreemdeling weigert zelf naar de autoriteiten van zijn land van herkomst te stappen om vervangende reisdocumenten te verkrijgen, terwijl dat land van herkomst niet wil samenwerken met de Nederlandse overheid. De DT&V heeft in dat geval geen mogelijkheid om een reisdocument aan te vragen. Dan zijn de mogelijkheden van de terugkeerprocedure uitgeput.

Daarnaast kan het zo zijn dat een vreemdeling aliansen gebruikt en verschillende nationaliteiten en leeftijden opgeeft om de terugkeerprocedure te frustreren. Dit is ook het geval wanneer de vreemdeling niet zelfstandig vertrekt, en in bestuursrechtelijke vreemdelingenbewaring wordt gesteld om vanuit daar te werken aan terugkeer. Indien de vreemdeling geen medewerking verleent aan zijn identiteits- en nationaliteitsvaststelling en het verkrijgen van vervangende reisdocumenten en het land van terugkeer evenmin, kan de bewaringsrechter oordelen dat er geen zicht op uitzetting bestaat. In dat geval moet de bewaringsmaatregel worden opgeheven en kan de Dienst Terugkeer en Vertrek (DTenV) niet langer effectief werken aan (gedwongen) terugkeer. Ook in dat geval is de terugkeerprocedure uitgeput.

Daarnaast kent vreemdelingenbewaring een maximale duur van 18 maanden. Ook al voor het verstrijken van die 18 maanden kan sprake zijn van ontbreken van zicht op uitzetting en zijn de mogelijkheden van de staat om uit te zetten uitgeput. Maar in elk geval bij het overschrijden van de 18 maanden is de terugkeerprocedure eveneens uitgeput.

In deze gevallen heeft de overheid nu geen handelingsperspectief meer. Er zijn vreemdelingen die hierop inzetten en proberen te bewerkstelligen dat de overheid moet berusten in hun onrechtmatige verblijf. In veel gevallen gaat dit om langlopende terugkeerdossiers, waarin alle verblijfsprocedures ook zijn doorlopen. Voor deze gevallen is een aanvulling in het strafrecht wenselijk, zodat deze vreemdelingen weten dat niet meewerken aan terugkeer niet leidt tot 'afgedwongen gedogen'.

Dit gaat – gelukkig – niet om grote aantallen. In veel gevallen kan de overheid vertrek – ondersteund zelfstandig of gedwongen – wél realiseren. De boodschap van de aanvullende strafrechtelijke bepalingen, is ook in de wetenschap dat de overheid niet zal ophouden met de inzet op vertrek of het sanctioneren van voortdurend onrechtmatig verblijf. Dit kan er toe bijdragen dat de onrechtmatig verblijvende vreemdeling zich realiseert dat zijn toekomst niet in Nederland ligt en zich wel gaat richten op terugkeer.

Ik benadruk dat het niet gaat om situaties waarbij de vreemdeling die wel meewerkt aan terugkeer buiten zijn schuld om niet kan vertrekken uit Nederland en ambtshalve of op aanvraag, een verblijfsvergunning regulier² kan worden verstrekt.

Bij aanvaarding van de wetsvoorstellen zet ik mijn gesprekken voort met de maatschappelijke organisaties over de strafbaarstelling en zal ik een gerichte informatiecampagne inzetten, met name gericht op de kwetsbare doelgroep, om onterechte zorgen en beelden weg te nemen. Ten slotte zeg ik uw Kamer toe dat ik de strafbaarstelling doorlopend zal monitoren en na een jaar een invoeringstoets laat uitvoeren.

De Minister van Asiel en Migratie,

Bart van den Brink

---

² artikel 3.48, tweede lid, aanhef onder a, Vb